

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 479/2012-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. decembra 2012 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošikovej a zo sudcov Jána Lubyho a Ladislava Orosza o sťažnosti J. M., M., zastúpenej advokátom JUDr. Š. P., H., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 241/2006, za účasti Okresného súdu Trebišov, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. M. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 241/2006 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Trebišov p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 241/2006 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. J. M. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Trebišov p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trebišov je p o v i n n ý J. M. uhradiť trovy konania v sume 269,58 € (slovom dvestošesťdesiatdeväť eur a päťdesiatosem centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. Š. P., H., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. januára 2012 doručená sťažnosť J. M., M. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trebišov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 241/2006 o neplatnosť skončenia pracovného pomeru a o náhradu mzdy s príslušenstvom.

Sťažovateľka na základe prípisu ústavného súdu zo 4. apríla 2012 požiadala Centrum právnej pomoci v K. o ustanovenie právneho zástupcu, ktoré jej žiadosti vyhovel rozhodnutím sp. zn. 2 N 1787/12 z 3. júla 2012, priznalo jej nárok na poskytnutie právnej pomoci a určilo jej na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom advokáta JUDr. Š. P., H.

Sťažovateľka vo svojej doplnenej sťažnosti okrem iného uviedla:

„Okresný súd v Trebišove konal vo veci môjho žalobného návrhu pod číslom 10 C/241/2006. Dňa 28. 5. 2007 vo veci samej rozhodol rozsudkom. ...

Proti rozhodnutiu prvostupňového súdu som podala odvolanie. Toto prejednal ako odvolací súd Krajský súd v Košiciach s tým, že:

Potvrdil rozsudok v časti o zamietnutí návrhu o neplatnosť skončenia pracovného pomeru, o určenie, že pracovný pomer medzi účastníkmi trvá a o náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru.

Zrušil rozsudok v časti o zamietnutí návrhu o zaplatenie mzdy za september 2006 a o určenie neplatnosti dohody o úhrade výdavkov spojených s preškolením a zrážkach zo mzdy vo výške 3.000 Sk, ako aj vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Po vrátení veci prvostupňovému súdu tento až dňa 3. 1. 2012 vo veci samej vytýčil termín pojednávania, keď predtým dva roky vôbec nekonal, hoci podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a neustranným súdom. Priznanie si neodôvodnených prietahov v konaní vyplynulo aj z písomnosti Okresného súdu Trebišov zo dňa 23. 1. 2012, v zmysle ktorej došlo k prietahom v roku 2010 a 2011 z dôvodu práceneschopnosti sudcu s tým, že v senáte 10 C sa veci neprejednávali.“

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľky J. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie, aby vec bola prejednaná v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C/241/2006 bolo porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky ukladá Okresnému súdu Trebišov prejednať a rozhodnúť vo veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 10 C/241/2006 bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke J. M. primerané finančné zadosťučinenie v sume 10.000 eur (slovom: desaťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Trebišov povinný uhradiť sťažovateľke do 60 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Trebišov je povinný uhradiť sťažovateľke J. M. trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia za dva úkony a to za prevzatie veci v sume 127,16 eur + 7,63 eur paušál, ako i za spisanie sťažnosti 127,16 eur + 7,63 eur paušál do rúk jej právneho zástupcu JUDr. Š. P. v lehote do 60 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistil, že sú splnené všetky ústavné a zákonné predpoklady na prijatie sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie, a preto uznesením č. k. IV. ÚS 479/2012-16 z 18. septembra 2012 rozhodol o jej prijatí na ďalšie konanie [§ 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd 8. októbra 2012 vyzval predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a zároveň ho vyzval, aby sa vyjadril aj k sťažnosti a k jej prijatiu na ďalšie konanie.

Podpredsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení z 25. októbra 2012 (1 SprV. 597/2012 doručenom ústavnému súdu 2. novembra 2012) okrem iného uviedla:

„Pod spisovou značkou 10 C 241/2006 sa v súčasnej dobe vedie na tunajšom súde konanie J. M. proti bývalému zamestnávateľovi S., spol. s r. o. o zaplatenie mzdy za september 2006 a určenie neplatnosti dohody o úhrade výdavkov spojených s preškolením a zrážkach zo mzdy vo výške 3.000,- Sk.

Tento nárok bol uplatnený menovanou na pojednávaní dňa 28. 05. 2007 v spore o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru sp. zn. 10 C 241/2006, súd uznesením pripustil rozšírenie žalobného návrhu.

Ohľadom neplatnosti skončenia pracovného pomeru je vec právoplatne ukončená rozsudkom tunajšieho súdu 10 C 241/2006-42 zo dňa 28. 05. 2007 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1 Co 51/2008-80 zo dňa 21. 10. 2008 a po odmietnutí dovolania voči druhostupňovému rozsudku Najvyšším súdom SR v zmysle jeho rozhodnutia 5 Cdo 136/2009 zo dňa 29. 10. 2009.

Spis bol tunajšiemu súdu vrátený z dovolacieho konania dňa 25. 11. 2009. Od uvedeného dátumu už súd konal len vo veci zaplattenia mzdy za september 2006 a iné.

Na objasnenie ďalšieho postupu súdu ohľadom prejednávania tohto nároku navrhovateľky J. M. Vám zasielame vyjadrenie vec prejednávajúcej sudkyne, ktorá poukázala na svoje zdravotné problémy v roku 2010 a v roku 2011. “

Zákonná sudkyňa vo svojom vyjadrení okrem iného uviedla:

„Predmetná vec na Okresný súd Trebišov napadla dňa 19. 10. 2006. Súd rozhodol rozsudkom dňa 28. 05. 2007. Navrhovateľka proti tomu rozsudku podala odvolanie dňa 23. 7. 2007. Krajský súd v Košiciach rozsudkom 1 Co/51/2008-80, zo dňa 21. 10. 2008 potvrdil rozsudok súdu I. stupňa v časti o zamietnutí návrhu o neplatnosť skončenia pracovného pomeru, o určenie, že pracovný pomer medzi účastníkmi trvá a o náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru. Zrušil rozsudok v časti o zamietnutí návrhu o zaplattenie mzdy za september 2006 a o určenie neplatnosti dohody o úhrade výdavkov spojených s preškolením a zrážkach zo mzdy vo výške 3 000,- Sk, ako aj vo výroku o trovách konania.

Dňa 12. 1. 2009 bolo doručené do podateľne tunajšieho súdu dovolanie navrhovateľky voči rozhodnutiu Krajského súdu v Košiciach, č. k. 1 Co/51/2008-80.

Uznesením sp. zn. 10 C/241/2006-92 zo dňa 17. 2. 2009 Okresný súd Trebišov ustanovil navrhovateľke zástupcu z radov advokátov, JUDr. Z. G., na zastupovanie v dovolacom konaní. Predmetné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 31. 1. 2009. Dňa 30. 3. 2009 bol spis zaslaný Najvyššiemu súdu SR na rozhodnutie o dovolaní.

Uznesením sp. zn. 5 Cdo/136/2009-104, zo dňa 29. 10. 2009 Najvyšší súd SR, rozhodol, že dovolanie odmieta.

Spis bol vrátený tunajšiemu súdu dňa 25. 11. 2009. V tom čase boli v mojom senáte vyterminované veci až do mesiaca máj 2010.

Dňa 13. 9. 2011 bolo tunajšiemu súdu doručené podanie navrhovateľky, zastúpenej splnomocneným zástupcom, JUDr. V. H., ktorým urgovali doručenie rozhodnutia Najvyššieho súdu SR.

Vo veci bolo nariadené pojednávanie 10. 11. 2011 na deň 3. 1. 2012 o 11.00 hod. Listom zo dňa 28. 12. 2011, doručené tunajšiemu súdu dňa 2. 1. 2012, navrhovateľka

prostredníctvom svojho právneho zástupcu, ospravedlnili svoju neúčast' na pojednávaní určenom na deň 3. 1. 2012 s tým odôvodnením, že im nebol doručený rovnopis rozhodnutia Najvyššieho súdu o výsledku dovolacieho konania. Advokátka im doručila akúsi fotokópiu /čl. 114/. Na predmetnú požiadavku navrhovateľky súd odpovedal listom zo dňa 23. 1. 2012 a zároveň im súd zaslal rovnopis uznesenia Najvyššieho súdu SR. Bolo jej vysvetlené, že Okresný súd Trebišov, nedoručoval navrhovateľke toto rozhodnutie z toho dôvodu, lebo bola zastúpená advokátkou v dovolacom konaní a Okresný súd Trebišov rozhodnutie Najvyššieho súdu SR doručil JUDr. Z. G., ktorá zastupovala navrhovateľku.

Uznesením sp. zn. 10 C/241/2006-118 zo dňa 23. 1. 2012 súd vyzval navrhovateľku a jej splnomocneného zástupcu na odstránenie väd podania zo dňa 13. 10. 2006 v časti náhrady mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru. Na túto výzvu navrhovateľka reagovala listom zo dňa 5. 2. 2012, ktoré bolo doručené tunajšiemu súdu 8. 2. 2012. Vo veci bolo nariadené pojednávanie na deň 22. 3. 2012 o 13. 30 hod. Na predmetné pojednávanie navrhovateľka a jej splnomocnený zástupca sa nedostavili. Listom zo dňa 19. 3. 2011, ktoré bolo doručené tunajšiemu súdu dňa 22. 3. 2012 /čl. 123/, ospravedlnili svoju neúčast' na pojednávaní a žiadali pojednávanie odročiť. Nesúhlasili, aby súd konal a rozhodol v ich neprítomnosti. Z uvedeného dôvodu bolo pojednávanie odročené na neurčito.

V čase, keď navrhovateľka a jej splnomocnený zástupca požiadali o odročenie pojednávania zo dňa 22. 3. 2012, boli v mojom senáte 10 C vytermínované veci až do 30. 6. 2012. V mesiacoch júl, august 2012 som čerpala dovolenku. V mesiaci september som terminovala veci prejednávané v mojom senáte na mesiace september, október, november 2012. V predmetnej veci je nariadené pojednávanie na deň 9. 11. 2012.

V roku 2010 som ochorela, mala som vážne zdravotné problémy, ktoré som riešila čiastočne dovolenkou a čiastočne práceneschopnosťou. V mesiacoch júl, august 2010 som čerpala dovolenku. Od 8. 11. 2010 – 16. 12. 2010 som bola práceneschopná. Od 17. 12. 2010 – 31. 12. 2010 som čerpala dovolenku. V januári 2011 som nastúpila do práce, študovala som veci, ktoré mi napadli do senátu a terminovala som pojednávania. V marci 2011, došlo k zhoršeniu môjho zdravotného stavu. Od 14. 3. 2011 do 29. 4. 2011 som bola práceneschopná. Po nástupe do zamestnania som prejednávala veci, ktoré som už mala vytermínované ešte pred nástupom na PN. V mesiacoch júl, august 2011 som čerpala

dovolenku. Od 13. 9. 2011 – 4. 10. 2011 som bola práceneschopná. Od 11. 11. 2011 – 30. 11. 2011, od 19. 12. 2011 – 28. 12. 2011, som čerpala dovolenku.“

Podpredsedníčka okresného súdu ďalej tiež uviedla, že okresný súd netrvá na ústnom pojednávaní vo veci tejto sťažnosti.

Ústavný súd 7. novembra 2012 vyzval právneho zástupcu sťažovateľky, aby sa vyjadril k stanovisku okresného súdu, ako aj k otázke nariadenia verejného pojednávania. Právny zástupca sťažovateľky vo svojom vyjadrení k stanovisku okresného súdu zo 16. novembra 2012 (doručeného ústavnému súdu 20. novembra 2012) okrem iného uviedol:

„Pridržiavam sa obsahu podanej sťažnosti pre porušenie základného práva sťažovateľky v bode III. tejto sťažnosti.

I zo samotnej písomnosti Okresného súdu Trebišov zo dňa 23. 1. 2012 totiž vyplýva, že k prieťahom došlo v roku 2010 a 2011 z dôvodu práceneschopnosti sudcu s tým, že v senáte 10 C sa veci neprejednávali, čo je neakceptovateľné.“

Právny zástupca sťažovateľky zároveň uviedol, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho prerokovania sťažnosti.

Ústavný súd v nadväznosti na to využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Zo sťažnosti, z vyjadrenia podpredsedníčky okresného súdu, zákonnej sudkyne a z predloženého spisu okresného súdu sp. zn. 10 C 241/2006 ústavný súd zistil, že navrhovateľka 19. októbra 2006 doručila okresnému súdu žalobu o vyslovenie neplatnosti pracovného pomeru a o náhradu mzdy s príslušenstvom proti S., spol. s r. o. S.

Sťažovateľka na základe výzvy okresného súdu 18. januára 2007 zmenila petit žaloby.

Okresný súd nariadil pojednávanie na 22. január 2007, ktoré sa uskutočnilo v neprítomnosti odporcu a jeho právneho zástupcu. Na tomto pojednávaní okresný súd vypočul sťažovateľku a jej právneho zástupcu a odročil pojednávanie na neurčito. Na ďalšom pojednávaní nariadenom na 30. marec 2007 sa nezúčastnila sťažovateľka a odporca, konalo sa za účasti právnych zástupcov strán. Právny zástupca sťažovateľky ospravedlnil jej neúčast' zo zdravotných dôvodov a súhlasil s tým, aby okresný súd konal v jej neprítomnosti. Po vypočutí právnych zástupcov účastníkov konania okresný súd odročil pojednávanie na neurčito na účely ďalšieho dokazovania, pričom poskytol účastníkom konania lehotu 20 dní na označenie dôkazov, ktoré v predmetnej veci navrhujú vykonať.

Právny zástupca odporcu predložil okresnému súdu 5. apríla 2007 zoznam priamych nadriadených navrhovateľky.

Okresný súd na pojednávaní nariadenom na 28. máj 2007 vypočul predvolaných svedkov, vyhlásil dokazovanie za skončené a vyhlásil rozsudok č. k. 10 C/241/2006-42, ktorým návrh sťažovateľky zamietol.

Sťažovateľka proti označenému rozsudku okresného súdu podala 17. júla 2007 odvolanie Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) a podala aj sťažnosť a námietku zaujatosti proti zákonnej sudkyňi.

Okresný súd vyzval 10. septembra 2007 sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za podanie námietky zaujatosti do 10 dní od doručenia výzvy, ako aj na vyjadrenie, či súhlasí s rozhodnutím odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania.

Sťažovateľka sa vyjadrila listom z 19. septembra 2007, v ktorom požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov a nesúhlasila s tým, aby odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania.

Okresný súd 7. novembra 2007 požiadal sťažovateľku, aby v lehote 7 dní špecifikovala svoje priemerné mesačné náklady a predložila k tomu listinné dôkazy. S výzvami sa obrátil aj na Obecný úrad v H.

Právny zástupca sťažovateľky podaním zo 14. novembra 2007 namietol postup okresného súdu, ktorý vymáha od sťažovateľky zaplataenie súdneho poplatku, vzhľadom na to, že podľa neho ide o konanie, ktoré je oslobodené od súdnych poplatkov.

Okresný súd uznesením č. k. 10 C/241/2006-71 z 20. decembra 2007 priznal sťažovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov.

Zákonná sudkyňa sa 5. februára 2008 vyjadrila k námietke zaujatosti sťažovateľky tak, že sa necíti byť zaujatá v predmetnej veci, a predložila spis s odvolaním sťažovateľky krajskému súdu. Spis bol doručený krajskému súdu 8. februára 2008.

Krajský súd nariadil pojednávanie vo veci odvolania sťažovateľky na 21. október 2008, ktoré sa konalo bez účasti sťažovateľky a jej právneho zástupcu (ospravedlnenie krajskému súdu nebolo doručené). Krajský súd na uvedenom pojednávaní vyhlásil rozsudok č. k. 1 Co/51/2008-80, ktorým

- potvrdil rozsudok prvostupňového súdu v časti o zamietnutí návrhu na neplatnosť skončenia pracovného pomeru, o určenie, že pracovný pomer medzi účastníkmi trvá, a o náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru,

- zrušil rozsudok v časti o zamietnutí návrhu na zaplataenie mzdy za september 2008 a o určenie neplatnosti dohody o úhrade výdavkov spojených s preškolením a zrážkach zo mzdy vo výške 3 000 Sk, ako aj vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Krajský súd v označenom rozsudku tiež uviedol, že *„z hľadiska celého konania bude konečným rozsudkom až nové rozhodnutie prvostupňového súdu“*.

Spis bol vrátený okresnému súdu 2. decembra 2008. Okresný súd nariadil 12. januára 2009 pojednávanie na 2. február 2009. Dňa 7. januára 2009 sťažovateľka prostredníctvom okresného súdu podala dovolanie proti rozsudku krajského súdu a podala aj návrh na ustanovenie advokáta na zastupovanie v dovolacom konaní. Právny zástupca sťažovateľky ďalej podaním z 27. januára 2009 (doručeným okresnému súdu 29. januára 2009) ospravedlnil svoju aj sťažovateľkinu neúčasť na pojednávaní nariadenom na 2. február 2009 a doplnil ním dovolanie zo 7. januára 2009.

Okresný súd na pojednávaní 2. februára 2009 konštatoval, že pojednávanie sa vykoná v neprítomnosti sťažovateľky a jej právneho zástupcu, a po oboznámení s ich podaniami vyhlásil, že pojednávanie odročuje na neurčito na účely ďalšieho dokazovania.

Okresný súd uznesením č. k. 10 C/241/2006-92 zo 17. februára 2009 ustanovil sťažovateľke právnu zástupkyňu na ochranu jej záujmov v predmetnom konaní. Po doručení vyjadrenia odporcu k dovolaniu sťažovateľky (2. marca 2009) okresný súd predložil 3. apríla 2009 spis vo veci sp. zn. 10 C/241/2006 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

Najvyšší súd predmetný spis vrátil okresnému súdu (doručený okresnému súdu 16. apríla 2009) ako predčasne predložený dovolaciemu súdu.

Sťažovateľka na výzvu okresného súdu 27. apríla 2009 doplnila dovolanie; na výzvu okresného súdu sa k nemu vyjadril odporca podaním z 5. mája 2009.

Najvyšší súd rozhodol o dovolaní sťažovateľky tak, že ho uznesením č. k. 5 Cdo 136/2009-104 z 29. októbra 2009, ktoré bolo okresnému súdu doručené 25. novembra 2009, odmietol.

Právny zástupca sťažovateľky ďalej urgoval podaním z 12. septembra 2011 okresný súd vo veci doručenia rozhodnutia dovolacieho súdu, resp. jeho nečinnosti.

Okresný súd nariadil 30. novembra 2011 pojednávanie na 3. január 2012. Podaním z 28. decembra 2011 doručeným okresnému súdu 2. januára 2012 právny zástupca sťažovateľky ospravedlnil svoju osobnú neúčast' i osobnú neúčast' sťažovateľky na pojednávaní nariadenom na 3. január 2012.

Okresný súd pojednávanie, ktoré sa konalo 3. januára 2012, na ktorom za zúčastnil právny zástupca odporcu, odročil na neurčito na účely ďalšieho dokazovania.

Okresný súd zaslal 23. januára 2012 právnemu zástupcovi sťažovateľky rovnopis rozhodnutia najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 5 Cdo 136/2009 z 29. októbra 2009. Uznesením sp. zn. 10 C/241/2006 z 23. januára 2012 uložil sťažovateľke, aby v lehote 20 dní od doručenia uznesenia odstránila nedostatky svojho podania z 13. októbra 2006 s tým, že ak v uvedenej lehote podanie neupraví, súd jej podanie odmietne.

Právny zástupca sťažovateľky podaním z 5. februára 2012 spresnil petit, označil a doručil návrhy na vykonanie dokazovania okresnému súdu. Okresný súd nariadil pojednávanie vo veci na 22. marec 2012 o 13.30 h.

Sťažovateľka doručila 22. marca 2012 okresnému súdu ospravedlnenie neúčasti (10.45 h) z dôvodu trvania dočasnej pracovnej neschopnosti spolu s preukazom o trvaní dočasnej pracovnej neschopnosti z 28. februára 2012, pričom nesúhlasila s tým, aby okresný

súd konal a rozhodoval v jej neprítomnosti, a navrhla vykonať dôkaz výpisom z obchodného registra Registrového súdu v Košiciach týkajúceho sa odporcu - spoločnosti S., s. r. o.

Okresný súd pojednávanie nariadené na 22. marec 2012 na žiadosť sťažovateľky odročil na neurčito.

Okresný súd 15. októbra 2012 nariadil pojednávanie na 9. november 2012. Právny zástupca sťažovateľky ospravedlnil svoju neúčast' a neúčast' sťažovateľky listom z 5. novembra 2012 doručeným 8. novembra 2012, z ktorého vyplynulo, že sťažovateľka je dočasne práceneschopná (priložený preukaz o trvaní práceneschopnosti z 31. októbra 2012), a nesúhlasil s tým, aby okresný súd konal v ich neprítomnosti.

Okresný súd na pojednávaní konanom 9. novembra 2012 za účasti právneho zástupcu odporcu po jeho vypočutí odročil pojednávanie na neurčito s tým, že vyžiada od ošetrojúcej lekárky sťažovateľky správu o jej zdravotnom stave (predpokladaný termín liečenia, možnosť vypočutia v mieste trvalého bydliska).

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Sťažovateľka zároveň namietala aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto dvoch práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Ústavný súd pri rozhodovaní o s'ťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu i sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú

právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokovanej veci.

1. Predmetom konania pred okresným súdom, v ktorom sťažovateľka vystupuje ako navrhovateľka, bolo rozhodovanie o žalobe o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru a o náhradu mzdy s príslušenstvom. V časti týkajúcej sa neplatnosti skončenia pracovného pomeru bola vec v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu právoplatne skončená (15. decembra 2008). Žaloba v časti týkajúcej sa rozhodovania o náhrade mzdy bola v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie, o ktorej okresný súd dosiaľ stále koná. Ani zo skutočností uvedených sťažovateľkou, ani z obsahu súdneho spisu či vyjadrenia okresného súdu ústavný súd nezistil nijakú okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o právnej či skutkovej zložitosti veci. Podľa názoru ústavného súdu ide o vec, ktorá tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Vzhľadom na povahu veci si rozhodovanie o žalobe sťažovateľky vyžaduje osobitnú starostlivosť.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd zistil skutočnosti, ktoré spomalili priebeh konania na strane sťažovateľky, ktorá je v tomto spore navrhovateľkou. Ide o jej neúčast' zo zdravotných dôvodov na pojednávaniach nariadených v roku 2012 (3. január, 22. marec a 9. november 2012), pričom sťažovateľka svoju neúčast' vždy ospravedlnila. Ústavný súd pripúšťa, že uvedené skutočnosti mohli mať čiastočný vplyv na doterajšiu dĺžku konania. Sťažovateľka v priebehu konania včas reagovala na výzvy okresného súdu.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných

prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu v napadnutom konaní.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Vychádzajúc z uvedeného a so zreteľom na doterajší priebeh napadnutého konania, ktoré dosiaľ nebolo právoplatne skončené ani po viac ako šiestich rokoch od jeho začatia, ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu vo veci sp. zn. 10 C 241/2006 v časti týkajúcej sa náhrady mzdy vykazuje

- obdobie neefektívnej činnosti, keď nariadil vo veci doteraz celkovo šesť pojednávaní, ktoré nevedli ku skončeniu konania právoplatným rozhodnutím o náhrade mzdy s príslušenstvom (rozsudkom okresného súdu z 28. mája 2007 vyhláseným na treťom pojednávaní od začatia konania okresný súd zamietol žalobu sťažovateľky o neplatnosť skončenia pracovného pomeru a o náhradu mzdy, pričom krajský súd rozsudkom z 21. októbra 2008 čiastočne zrušil rozsudok okresného súdu v časti o náhradu mzdy a vrátil mu vec v tejto časti na ďalšie konanie a rozhodnutie), a v roku 2012 nariadil tri pojednávania, ktoré nevedli k ukončeniu dokazovania ani ku konečnému rozhodnutiu vo veci, ale aj

- obdobie nečinnosti, keď od 26. novembra 2009 po doručení mu rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní proti rozsudku krajského súdu bol nečinný, resp. pokračoval v konaní až od 30. novembra 2011, keď vo veci nariadil pojednávanie, t. j. po vrátení mu veci urobil prvý procesný úkon až po dvoch rokoch.

Ústavný súd pri hodnotení postupu okresného súdu nemohol akceptovať argumenty uvedené vo vyjadrení zákonnej sudkyne v predmetnej veci z 22. októbra 2012 o tom, že *„V roku 2010 som ochorela, mala som vážne zdravotné problémy, ktoré som riešila*

častočne dovolenkou, častočne práceneschopnosťou. V mesiacoch júl, august 2010 som čerpala dovolenku. Od 8. 11. 2010 – 16. 12. 2010 som bola práceneschopná. Od 17. 12. 2010 – 31. 12. 2010 som čerpala dovolenku. V januári 2011 som nastúpila do práce, študovala som veci, ktoré mi napadli do senátu a terminovala som pojednávania. V marci 2011, došlo k zhoršeniu môjho zdravotného stavu. Od 14. 3. 2011 do 29. 4. 2011 som bola práceneschopná. Po nástupe do zamestnania som prejednávala veci, ktoré som už mala vyterminované ešte pred nástupom na PN. V mesiacoch júl, august 2011 som čerpala dovolenku. Od 13. 9. 2011 – 4. 10. 2011 som bola práceneschopná. Od 11. 11. 2011 – 30. 11. 2011, od 19. 12. 2011 – 28. 12. 2011, som čerpala dovolenku.“.

Dôvody nečinnosti a neefektívnej činnosti okresného súdu ústavný súd v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou neakceptoval. V tejto súvislosti ústavný súd už viackrát uviedol (napr. I. ÚS 23/03, I. ÚS 141/03, II. ÚS 153/06), že personálne problémy (dlhodobá práceneschopnosť sudcu, zmeny zákonných sudcov) a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia (m. m. I. ÚS 39/00, I. ÚS 55/02). Okresný súd vo svojom vyjadrení neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné usudzovať, že v danej veci ide o takýto prípad.

Ústavný súd uzavrel, že v konaní okresného súdu sp. zn. 10 C 241/2006 došlo predovšetkým nečinnosťou, ale aj neefektívnou činnosťou v celkovej dĺžke 2 roky k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127

ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

V súlade s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 241/2006 konal bez zbytočných prietáhov.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka žiadala o priznanie finančného zadosťučinenia, pretože *„doterajšia dĺžka konania vrátane namietanej 2 ročnej nečinnosti prvostupňového súdu nemôže mnou byť akceptovaná, pretože sa takýmto postupom Okresného súdu Trebišov cítim dotknutá a diskriminovaná. Navyiac, daný stav nečinnosti súdu ešte viac zhoršil môj doterajší zlý zdravotný stav, keďže sa nemôžem dovolať primeraného a efektívneho rozhodnutia vo svojej veci, v ktorej rozhodnutie súdu sa ma priamo dotýka i z finančného hľadiska.“*

So zreteľom na postup okresného súdu považuje sťažovateľka za primerané zadosťučinenie sumu 10 000 €.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 10 C 241/2006 takmer šesť rokov a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu a to, že konanie vo veci sťažovateľky nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval za odôvodnené priznať sťažovateľke sumu 2 000 € ako finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. Š. P. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2011, ktorá bola 763 €.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za každý úkon po 127,16 €, t. j. spolu 254,32 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 7,63 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje celkovú sumu 269,58 €.

Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. decembra 2012